

2025-10-09
LI2025/01695**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet****Trafikverket**

781 89 Borlänge

Uppdrag till Trafikverket att utreda det statliga åtagandet för trafik med nattåg

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att utreda det statliga åtagandet för trafik med nattåg. Utredningen ska

- omfatta en analys av den totala efterfrågan på nattågsresor,
- ta hänsyn till att upphandlad nattågstrafik i möjligaste mån inte ska påverka kommersiellt bedriven nattågstrafik,
- beakta det uppdrag som Trafikverket har att ingå avtal om transportpolitiskt motiverad kollektivtrafik som inte upprätthålls i annan regi och där det saknas förutsättningar för kommersiell drift, samt
- redovisa för- och nackdelar med olika alternativ för hur den statliga fordonsflottan bör ägas, förvaltas och finansieras och hur kapitalkostnaderna ska hanteras.

Utredningen ska ta sin utgångspunkt i den situation som förväntas råda när de nya fordon för nattågstrafik som Trafikverket för närvarande håller på att upphandla har levererats. Anskaffningskostnad, årliga drift- och underhållskostnader och årlig kapitalkostnad för de nya fordonen ska särredovisas. De olika alternativens påverkan på incitament för såväl ägare som de operatörer som hyr fordonen att genomföra nödvändigt underhåll ska ingå i redovisningen. Jämförelser ska göras med hur de regionala kollektivtrafikmyndigheterna har valt att organisera förvaltningen och finansieringen av de fordon de förfogar över.

Trafikverket ska också se över de metoder och kriterier som används för att analysera interregional tillgänglighet mellan olika delar av landet.

Trafikverket ska vid uppdragets genomförande samråda med Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap så att nödvändiga beredskapsperspektiv beaktas samt med berörda regioner. Trafikverket ska även inhämta synpunkter från turism- och besöksnäringen och andra berörda myndigheter, företag och organisationer.

Trafikverket ska under uppdragets genomförande löpande informera Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider och senast den 31 december 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Nattågstrafik har under lång tid varit en del av svensk transportförsörjning. Dagens nattågstrafik bedrivs både på kommersiella grunder och som statligt upphandlad trafik. Sedan 2011 då myndigheten Rikstrafiken avvecklades har Trafikverket haft i uppgift att ingå och ansvara för statens avtal om transportpolitiskt motiverad interregional och internationell kollektivtrafik, inklusive flygtrafik, som inte upprätthålls i annan regi och där det saknas förutsättningar för kommersiell drift. Det har bland annat omfattat nattågstrafik. Nattågsfordonen ägs av både kommersiella aktörer och av staten. Trafikverket förvaltar för statens räkning merparten av de fordon som används i den upphandlade nattågstrafiken.

Trafikverket genomför nu en upphandling av nya fordon till den av staten upphandlade nattågstrafiken. Upphandlingen innebär att kapitalkostnaderna för myndighetens nattågsfordon ökar väsentligt i förhållande till i dag. Det finns därför anledning att se över formerna för hur såväl befintliga som nya fordon ska ägas och hur kapitalkostnaderna ska finansieras.

De metoder som Trafikverket använder för att analysera hur den interregionala tillgängligheten i landet påverkas av den kollektivtrafik, inklusive flygtrafik, som myndigheten upphandlar har använts under lång tid. Det finns därför anledning för Trafikverket att se över metodiken så att den fortsatt svarar mot de behov av tillgänglighetsanalyser som myndigheten behöver göra inom ramen för sina ordinarie uppgifter.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Patrik Nylander

Kopia till

Försvarsdepartementet/CF och MF

Finansdepartementet/BA och BSÄ

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, KL och NIM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL

Försvarsmakten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap